

Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Alueellisia valtiontukia koskevat suuntaviivat vuosiksi 2014–2020”

(2013/C 62/12)

ALUEIDEN KOMITEA

- katsoo, että alueellisten valtiontukien järjestelmä on keskeinen väline toteutettaessa taloudelliselle, sosiaaliselle ja alueelliselle yhteenkuuluvuudelle asetettuja tavoitteita.
- kehottaa Euroopan komissiota liittämään valtiontukien nykyaikaistamisprosessinsa osaksi EU:n globaalia kasvua, koheesio- ja työllisyysstrategiaa.
- on sitä mieltä, että alueelliset valtiontuet ovat jäsenvaltioiden käytössä oleva väline, jolla torjutaan kriisin pitkän aikavälin vaikutuksia ja tuetaan vaikeuksissa olevien alueiden talouden dynamiikkaa.
- kehottaa Euroopan komissiota integroimaan kriisin vaikutukset nostamalla tukien enimmäismääriä ja tämäläntyyppisten tukien piiriin kuuluvan väestön prosenttiosuutta.
- katsoo, että yhteisön määritelmän mukaisten suuryritysten tukiin tehdyt uudet rajoitukset ovat perusteettomia talouskriisin aikana, ja kehottaa Euroopan komissiota laajentamaan pienten ja keskisuurten yritysten (pk-yritykset) määritelmälle tällä hetkellä asetettuja rajoja.
- vaatii sovittamaan valtiontukia koskevat säännöt paremmin yhteen EU:n muiden politiikkojen – erityisesti koheesio- ja työllisyyspolitiikan – kanssa ja pyytää tähän liittyen, että alueellisten valtiontukien uudistaminen ja uuden siirtymäalueiden luokan luominen saatettaisiin sopusointuun keskenään.
- ehdottaa, että Euroopan komissio ottaa huomioon aluejaon laadintakriteereissään tiettyjen alueiden luonnonhaitat, maantieteelliset tai väestöön liittyvät haitat.

Esittelijä	Jean-Paul DENANOT (FR, PSE), Limousinin aluevaltuuston puheenjohtaja
Viiteasiakirja	

Alueiden komitean lausunto – Alueellisia valtiontukia koskevat suuntaviivat vuosiksi 2014–2020

I POLIITTISET SUOSITUKSET

ALUEIDEN KOMITEA

Yleistä

1. panee tyytyväisenä merkille, että alueellisia valtiontukia koskevien suuntaviivojen uudistaminen toteutetaan osana **valtiontukia koskevien EU:n sääntöjen** yleisempää **uudelleenlaadinnan ja yksinkertaistamisen** kokonaisuutta.

2. korostaa, että on tärkeää maksajiin kuuluvien paikallis- ja alueviranomaisten sekä tuensaajien kannalta, että nämä voivat tukeutua **selkeisiin, luettaviin ja ymmärrettäviin periaatteisiin**, ja kannustaa jälleen EU:n valtiontukipolitiikan uudistusta koskevasta komission tiedonannosta ⁽¹⁾ antamassaan lausunnossa (asiakokonaisuus ECOS-V-035) esitetyn linjauksen mukaisesti Euroopan komissiota menemään nykyaikaistamis- ja yksinkertaistamisprosessissaan nykyistä pitemmälle keskittymällä niiden tukien valvontaan, jotka vaikuttavat merkittävästi sisämarkkinoihin.

3. arvioi, että talous- ja sosiaalikriisin yhteydessä julkiset investoinnit ovat keskeinen osa globaalia kasvustrategiaa ja että alueilla on valtiontukijärjestelmässä oltava riittävästi joustovaraa, jotta ne voivat parantaa kilpailukykyään, luoda työpaikkoja ja selviytyä vallitsevasta kriisistä.

4. painottaa lisäksi merkittävää roolia, joka Euroopan komissiolla on ollut vuodesta 2007 alkaen pyrkimyksissä selviytyä kriisiin vaikutuksista, osoittamalla suurta reagoitavalmiutta ja toimintakykyä väliaikaisten toimintapuitteiden käyttöönoton myötä. Alueiden komitea kehottaa Euroopan komissiota jatkaamaan ponnistelujaan ottamalla huomioon taloudellisen tilanteen vakavuuden seuraavia alueellisia valtiontukia koskevien suuntaviivojen laadinnan yhteydessä. Komitea korostaa, että yritysten – suurten yritysten ja pk-yritysten – tukeminen on äärimmäisen tärkeää kaikille alueille, jotka käyvät läpi taloudellista rakennemuutosta; mukaan lukien alueet, jotka kuuluvat 107 artiklan 3 kohdan c alakohdan soveltamisalaan.

5. toteaa, että perussopimuksen määräysten mukaisesti alueellisia valtiontukia perustellaan sillä, että ne on varattu tietyille alueille ja että niiden erityistavoitteena on kehittää näitä alueita ⁽²⁾. Edellä mainittujen erityistukien tavoitteena on

koheesiopolitiikan ohella tukea alueita, jotka ovat heikoimmassa asemassa pyrkiessään saavuttamaan Euroopan muiden alueiden taloudellisen kehitystason, jotta edistettäisiin Euroopan unionin taloudellisen, sosiaalisen ja alueellisen koheesion tavoitteen saavuttamista.

6. korostaa alueellisten valtiontukien merkitystä avaintekijänä, kun yrityksiä – suuret yritykset mukaan luettuina – päätetään perustaa ja sijoittaa heikommissa asemassa oleville alueille ja kehittää niitä siellä. Komitea korostaa, että nämä tuet ovat ehdottoman välttämättömiä muunlaisten tukien (kuten kehitykseen ja innovointiin tai ympäristönsuojeluun suunnatut tuet) täydennyksenä edistettäessä näille alueille tehtäviä alueellisia investointeja.

7. tukee **sääntöjen joustavoittamiseen tähtäävää toimenpidettä**, jonka Euroopan komissio on jo aloittanut julkaistessaan valtiontukea koskevan yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen ⁽³⁾, jonka 13 artikla koskee alueellisia tukia.

8. korostaa haluavansa, että asetuksessa 2006/1998/EY tarkoitettuja vähämerkityksisiä tukia koskevat kynnysarvot nostetaan 200 000 eurosta 500 000 euroon kolmen verovuoden jaksolla. Samaan tapaan on samassa suhteessa tarkistettava maatalous- ja kalastusalan vähämerkityksisten tukien kynnysarvot sekä maksukyvyttömyyden nettomäärän arvo, jota pidetään unionin takausjärjestelyjen huonoimpana skenaariona.

9. korostaa, että olisi ristiriitaista sisällyttää alueellisen tuen enimmäisintensiteettejä koskevaan laskelmaan yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyville palveluille myönnettäviä valtiontukia, joiden katsotaan ennalta olevan sopusoinnussa perussopimuksen kanssa ja joille voidaan samanaikaisesti myöntää osarahoitusta rakennerahastoista ⁽⁴⁾. Kyseisten tukien huomioon ottaminen saattaisi saada jäsenvaltiot luopumaan valtiontukien hyödyntämisestä yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvien palvelujen rahoittamisessa. Komitea kehottaakin komissiota harkitsemaan yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyville palveluille myönnettävien valtiontukien sulkemista pois alueellisen tuen enimmäisintensiteettejä koskevasta laskelmasta.

⁽¹⁾ COM(2012) 209 final.

⁽²⁾ Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 artiklan 3 kohdan a ja c alakohta.

⁽³⁾ Euroopan komission yleinen ryhmäpoikkeusasetus (800/2008), 6. elokuuta 2008.

⁽⁴⁾ Joulukuun 20. päivänä 2011 hyväksytyyn päätöksen mukaisesti, joka koskee Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 106 artiklan 2 kohdan määräysten soveltamista julkisen palvelun velvoitteesta maksettavina korvauksina myönnettävään valtiontukeen tietyille yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyviä palveluja tuottaville yrityksille.

Yhteenkuuluvuutta, kasvua ja työllisyyttä edistävät alueelliset valtiontuet

10. katsoo, että paremmin kohdennetuilla valtiontuilla on saavutettava neljä selkeää tavoitetta:

- On edistettävä alueiden välisen epätasapainon vähentämistä.
- On korvattava markkinoiden toimintapuutteita kilpailua kuitenkaan vääristämättä.
- On edistettävä alueilla sijaitsevien yritysten kilpailukykyä.
- On tuettava niihin alueisiin tehtäviä investointeja, jotka ovat kärsineet talous- ja finanssikriisiä eniten.

11. toteaa, että alueellisten valtiontukien kohdentaminen heikossa asemassa oleville ja eristyneille alueille edistää osaltaan Euroopan unionin **alueen sopusointuista ja tasapainoista kehitystä** kilpailusääntöjen mukaisesti.

12. katsoo, että alueellisten valtiontukien järjestelmä on keskeinen väline toteutettaessa **taloudelliselle, sosiaaliselle ja alueelliselle yhteenkuuluvuudelle** asetettuja tavoitteita. Järjestelmä edistää vaikeuksissa olevien alueiden taloudellista kehitystä ja tarjoaa viranomaisille mahdollisuuden näillä alueilla sijaitsevien yritysten tukemiseen sekä helpottaa täten vaurauden ja investointien jakautumisen tasapainottamista EU:n eri alueiden kesken.

13. kehottaa Euroopan komissiota liittämään valtiontukien nykyaikaistamisprosessinsa osaksi EU:n globaalimpaa **kasvu-, koheesio- ja työllisyysstrategiaa**.

14. korostaa tässä yhteydessä, että Euroopan unionin alueet kilpailevat usein kolmansien maiden kanssa suorista ulkomaisista investoinneista, ja katsoo siksi, että alueellisia valtiontukia koskevien suuntaviivojen tarkistuksessa on tunnustettava, että suorien ulkomaisten investointien helpottaminen hyödyttää EU:n taloutta, sekä sopeuduttava asianmukaisesti kansainväliseen kilpailuun investoinneista.

15. korostaa, että on tärkeää niveltää alueellisia valtiontukia koskevien suuntaviivojen uudistaminen osaksi **Eurooppa 2020 -strategian** tavoitteita. Alueiden komitea huomauttaa tässä yhteydessä, että yritysten kilpailukyky on annettu tärkeä asema yhteisen strategiakehyksen temaattisissa tavoitteissa, ja katsoo, että olisi paradoksaalista vähentää yrityksiin liittyviä julkisia interventiomahdollisuuksia kannustamalla paikallis- ja alueviranomaisia tukemaan kyseisten yritysten kehityshankkeita rakennerahastojen käytön yhteydessä.

16. vaatii näin ollen **sovittamaan valtiontukia koskevat säännöt paremmin yhteen EU:n muiden politiikkojen**, erityisesti koheesio politiikan sekä lisäksi teollisuus-, tutkimus- ja

innovointi- tai vielä sisämarkkinapolitiikan, **kanssa**. Alueiden komitea muistuttaa, että perussopimuksen mukaisesti sisämarkkinoiden toteuttamisessa ja näin ollen valtiontukia koskevassa sääntelyssä on otettava huomioon koko EU:n aluetta koskevat koheesiotavoitteet ja edistettävä niiden saavuttamista ⁽⁵⁾.

17. on sitä mieltä, että koska tietyt alat, kuten **yhteisötalous ja yhteisvastuullinen talous**, edistävät taloudellista toimintaa ja myötävaikuttavat yksilöiden välisiin sosiaalisiin suhteisiin epäsuotuisilla alueilla, niitä tulisi kohdella eri tavoin alueiden ongelmista riippumatta ja niistä olisi annettava erityissäännöksiä sosiaalista innovointia koskevan oppaan jatkoksi, jota Euroopan komission on määrä ehdottaa.

Paikallis- ja alueviranomaisten alueellisiin valtiontukiin liittyvä rooli

18. toteaa, että jos perussopimuksissa annetaan Euroopan komissiolle yksinomainen toimivalta määrittää valtiontukien soveltuvuutta koskevat säännöt, alueelliset valtiontuet ovat nimensä mukaisesti **alueiden kehitystä edistäviä välineitä**. Alueiden komitea pahoittelee näin ollen, ettei Euroopan komissio ole pyytänyt siltä lausuntoa samanaikaisesti kun jäsenvaltioille tiedotettiin ensimmäisistä hankkeista, ja katsoo, että sen kannalta on tärkeää ilmaista kantansa asioista, joilla on yhtä tärkeitä alueellisia vaikutuksia. Alueiden komitea kehottaa komissiota ottamaan tulevia suuntaviivoja laatiessaan huomioon tässä lausunnossa esitetyt suositukset ja huolet.

19. muistuttaa lisäksi, että useimmat paikallis- ja alueyhteisöt, joilla on talouspolitiikan toimintalinjoihin ja yrityksiin myötävaikuttavan roolinsa kautta toimivaltaa taloudellisen kehityksen alalla, pystyvät arvioimaan Euroopan tasolla toteutettavia toimenpiteitä, koska niillä on hyvä elinkeinoelämän tuntemus ja koska ne ovat lähellä talous- ja yhteiskuntaelämän toimijoita. Jos paikallis- ja alueyhteisöillä on vain vähän keinoja Euroopan komission valtiontukipäätöksiä koskevien vastalauseiden esittämiseen, alueiden komitea katsoo, että Euroopan komission olisi tehtävä yhteistyötä kyseisten yhteisöjen kanssa alueellisia valtiontukia koskevien sääntöjen laadintaprosessin alusta alkaen.

20. on tyytyväinen Euroopan komission 14. tammikuuta 2013 käynnistämään julkiseen kuulemismenettelyyn, jonka tarkoituksena on valmistella uusien suuntaviivojen (kaudeksi 2014–2020) tarkistusta. Tämän julkisen kuulemisen avulla on määrä muun muassa mahdollistaa paikallis- ja alueviranomaisten osallistuminen, jotta voidaan varmistaa, että parannetaan valtiontukisääntöjen soveltuvuutta Euroopan seutujen ja alueiden tarpeisiin sekä avoimuutta ja näin ollen myös maksajien ja tuensaaajien oikeusvarmuutta monitasoisen hallinnon periaatetta noudattaen.

21. katsoo, että sisämarkkinoiden toiminnan edellyttämien EU:n kilpailusääntöjen määrittäminen ja alue- ja paikallistasolla käyttöön otettujen tukien aiheuttamia sisämarkkinoihin kohdistuvia todellisia vaikutuksia koskeva arviointi on saatava tasapainoon keskenään.

⁽⁵⁾ Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 175 artikla.

22. kiinnittää Euroopan komission huomion siihen, että monet paikallis- ja alueviranomaiset ovat kriisin aikana toteuttaneet elvytysuunnitelmia tai luoneet tukijärjestelmiä, jotka on taloudellisen tehokkuuden vuoksi sovitettava yhteen komission hyväksymien valtiontukien ja erityisesti alueellisten valtiontukien kanssa, jotta ne ovat edelleen täysin asianmukaisia.

23. kehottaa ottamaan alueellisia valtiontukia koskevat suuntaviivat käyttöön asianmukaisella tasolla ja katsoo, että jäsenvaltiotason kannattaa tukeutua aluekumppanuuteen, joka saa kaikki alue- ja paikallisviranomaiset mukaan aluejaon laadintaan ja mukauttamiseen.

Alueellisten valtiontukien aluejako koskevat säännöt

24. on sitä mieltä, että alueelliset valtiontuet ovat jäsenvaltioiden käytössä oleva väline, jolla torjutaan kriisin pitkän aikavälin vaikutuksia ja tuetaan vaikeuksissa olevien alueiden talouden dynamiikkaa, ja kieltäytyy näin ollen tiukasti siitä, että alueellisia valtiontukia koskevilla suuntaviivoilla vähennetään nykyisestä mahdollisuuksia myöntää yrityksille julkisia tukia, jotka ovat tärkeitä kannustimia edistettäessä taloudellista kehitystä ja työpaikkojen luomista alueilla.

25. kehottaa Euroopan komissiota integroimaan kriisin vaikutukset nostamalla **tukien enimmäismääriä** ja tämäntyyppisten tukien **piiriin kuuluvan väestön prosentiosuutta** niiden arvioiden mukaisesti, jotka komissio itse on esittänyt alueellisia valtiontukia koskevilla suuntaviivoilla vuosille 2007–2013 (45,5 prosenttia 27 jäsenvaltion EU:ssa, ks. alaviite 15, 2006/C 54/08).

26. toteaa kannattavansa alueellisten valtiontukien **tasapainoisen aluejaon** säilyttämistä vuosina 2014–2020, jotta vältetään Euroopan unionin alueiden ja erityisesti 107 artiklan 3 kohdan a alakohdassa ja 107 artiklan 3 kohdan c alakohdassa tarkoitettujen alueiden väliset liian suuret erot Euroopan unionin sisäisiin toiminnan siirtoihin liittyvien riskien estämiseksi.

27. pyytää Euroopan komissiota säätämään **turvaverkon avulla** toteutettavasta siirtymäjärjestelystä, jotta alueet, jotka saattoivat turvautua tämäntyyppisiin tukiin edellisen jakson aikana ja jotka eivät enää täytä seuraavien suuntaviivojen kriteerejä, eivät jää yhtäkkiä aluejaon ulkopuolelle. Komitea huomauttaa, että Euroopan komission tulisi sisällyttää alueellisia valtiontukia koskeviin suuntaviivoihin erityisiä säännöksiä niitä Euroopan unionin jäsenvaltioita varten, joissa on vakava talous- ja finanssikriisi ja jotka saavat tukea Euroopan rahoitusmekanismista (ERVM), jotta varmistetaan kaikkien Euroopan unionin talouspoliittisten toimintalinjojen johdonmukaisuus.

28. panee tyytyväisenä merkille Euroopan komission ehdotuksen siitä, että 107 artiklan 3 kohdan a alakohdassa tarkoitettuihin alueisiin rajoittuvat alueet voitaisiin ottaa automaattisesti huomioon 107 artiklan 3 kohdan c alakohdassa tarkoitettujen alueiden luokassa.

29. toteaa, että alueellisten valtiontukien aluejako liittyy siihen, että koheesipolitiikassa pidetään erillään toisistaan lähentymistavoitteen piiriin kuuluvat alueet (BKT < 75 prosenttia) ja kilpailukykyalueet (BKT > 75 prosenttia). Alueiden komitea ottaa huomioon Euroopan komission uudet ehdotukset, jotka koskevat koheesipolitiikkaa ja erityisesti uuden **siirtymäalueiden** luokan (BKT 70–90 prosenttia) luomista, ja pyytää, että alueellisten valtiontukien uudistaminen ja tämän uuden luokan luominen saatettaisiin sopusointuun keskenään, ja ehdottaa yksinkertaistamisjärjestelmää, jossa kaikki siirtymäalueet katsottaisiin 107 artiklan 3 kohdan c alakohdan soveltamisalaan kuuluviksi, ennalta määritetyiksi alueiksi. Alueiden komitea pahoittelee, että Euroopan komission 14. tammikuuta 2013 esittämässä ehdotuksessa vain 107 artiklan 3 kohdan a alakohdassa tarkoitettut siirtymäalueet katsotaan 107 artiklan 3 kohdan c soveltamisalaan kuuluviksi, ennalta määritetyiksi alueiksi. Komitea kehottaa näin ollen komissiota korjaamaan ehdotustaan siten, että varmistetaan sen johdonmukaisuus rakennerahastoja koskevan yleisasetusehdotuksen kanssa ja vältetään samaan luokkaan kuuluvien ja samanlaisista talousvaikeuksista kärsivien alueiden eriarvoinen kohtelu.

30. kiinnittää Euroopan komission huomion **syrrjäisimpien alueiden** erityistilanteeseen, joka tunnustetaan 107 artiklan 3 kohdan a alakohdassa, ja korostaa, että tarvitaan joustavampaa ja näiden alueiden erityisoloihin mukautettua lähestymistapaa. Alueiden komitea katsoo, että koska nämä alueet ovat kaukana Euroopan unionin sisämarkkinoista ja lähellä muita markkinoita, niiden on voitava edelleen myöntää yrityksille toimintatukia, jotka eivät ole alenevia tai tilapäisiä, ja tavoitella samantasoista tukea, joka niille on perinteisesti myönnetty. Investointitukien osalta komitea katsoo, että syrjäisimmille alueille myönnetty korotus on säilytettävä muuttumattomana, koska niiden tilanne, joka on johtanut kyseisen korotuksen myöntämiseen, on rakenteellinen ja pysyvä.

31. ehdottaa, että komissio ottaa huomioon myös sovittuun monivuotiseen rahoituskehikseen sisällytettävän luettelon alueista, joita koskevat "erityissäännökset". Näin parannetaan johdonmukaisuutta näiden koheesipolitiikkaan sisältyvien säännösten sekä alueellisia valtiontukia koskevien suuntaviivojen välillä.

32. suhtautuu epäillen niiden **indikaattoreiden asianmukaisuuteen**, jotka Euroopan komissio on valinnut alueellisten valtiontukien aluejaon laadintaa varten (BKT ja työttömyysaste), ja ehdottaa, että harkitaan muita menetelmiä, joilla näihin tukiin annetaan lupa ja joilla niitä valvotaan. Paikallis- ja alueviranomaisien olisi osallistuttava täysipainoisesti tämän asian pohtimiseen. Alueiden komitea on jo ehdottanut vaihtoehtoja lausunossaan, jonka se on antanut aiheesta "BKT ja muut indikaattorit: edistyksen mittaaminen".

33. ehdottaa ennen kaikkea, että Euroopan komissio ottaa huomioon aluejaon laadintakriteereissään tiettyjen alueiden **luonnonhaitat, maantieteelliset tai väestöön liittyvät haitat**; näitä alueita ovat

- maaseutu
- teollisuuden muutosprosessissa olevat alueet
- vakavista ja pysyvistä luontoon tai väestöön liittyvistä haitoista kärsivät alueet:
 - alueet, joiden väestötiheys on erittäin alhainen tai alhainen ja jotka on määritelty muutetussa ehdotuksessa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi yhteiseen strategiakehykseen kuuluvista rahastoista (111 artiklan 4 kohdassa)
 - saaristoalueet
 - rajaseutualueet
 - vuoristoalueet
- alueet, joilla nuorten maastamuutosta ja väestön yleisestä ikääntymisestä johtuvista syistä iäkkäiden ja toisaalta työelämässä olevien ja työelämän ulkopuolella olevien väestöosuudet eivät ole tasapainossa keskenään, mikä rajoittaa niiden kehitysmahdollisuuksia.

34. huomauttaa, että alueellisten valtiontukien aluejaon ehdot eivät sovellu maaseutualueille alueiden vähimmäiskoon ja yhtäjaksoisuuden osalta. Kyseiset alueet eivät hyödy harvaan asutuille alueille myönnettävästä erityiskohtelusta, mutta ne saattavat täyttää asiakirjoissa esitetyt väestömäärän kriteerit. Alueiden komitea pyytää, että ehtoja joustavoitetaan, jotta niissä otetaan huomioon Euroopan unionin maaseutualueiden erityispiirteet, joko vahvistamalla asianmukaisemmat väestökynnykset tai soveltamalla kahta edellä mainittua kriteeriä vaihtoehtoisesti.

35. haluaa mennä pitemmälle ja pyytää, että alueellisten valtiontukien aluejaon kriteerejä voisi tarkastella uudelleen, esittämällä lähestymistavan, jossa alueellinen ulottuvuus ja alueelliset erityispiirteet voidaan ottaa aikaisempaa paremmin huomioon.

Suosituksen seuraavien alueellisia valtiontukia koskevien suuntaviivojen kriisin yhteydessä tapahtuvaa laadintaa varten

36. ottaa huomioon edellä esille otetut eri näkökohdat ja erityisesti talous- ja sosiaalikriisin olosuhteet ja katsoo, että alueellisten valtiontukien järjestelmä on tarpeellisempi kuin koskaan niiden myönteisten vaikutusten vuoksi, joita sillä on työpaikkojen syntymiseen ja taloudelliseen toimintaan. Komitea on tyytyväinen komission aikeeseen suorittaa vuonna 2016 alueellisten kartoitusten välitarkastelu.

37. huomauttaa, että nykyisellään perusasetuksen 107 artiklan 3 kohdan a alakohdassa mainitaan alueet, joilla vajaatyöllisyys on vakava ongelma. Alueiden komitea ehdottaa, että BKT:n lisäksi otetaan niin ikään huomioon työttömyysaste määrittäessä tämän artiklan soveltamisalaa kuuluvat alueet, koska monien jäsenvaltioiden työllisyystilanne on heikentynyt.

38. katsoo, että c alakohdassa tarkoitettuja alueita koskevassa jakomenetelmässä tulee käyttää EU:n keskiarvoa viitearvona BKT:n ja työttömyysasteen vertailukriteeriä laskettaessa. Näin voidaan paremmin ottaa huomioon jäsenvaltioiden väliset kehityserot ja kohdistaa toimet heikoimmassa asemassa oleviin alueisiin maissa, joissa on korkea työttömyysaste ja muita heikompia BKT.

39. katsoo, että **yhteisön määritelmän mukaisten suuryritysten tukiin** tehty 107 artiklan 3 kohdan c alakohdassa tarkoitettuja alueita koskevat uudet rajoitukset ovat perusteettomia varsinkin talouskriisin aikana. Alueiden komitea korostaa, että edellä mainittuun luokkaan kuuluu kansainvälisiä pääomaa hankkineiden ja maailmanmarkkinoilla toimivien suuryritysten lisäksi huomattava määrä paikallisia yrityksiä ja perheyrityksiä, joiden työvoiman tarve saa ne ylittämään tavoitellun 250 työntekijän kynnyksen. Näiden yritysten joukossa on myös pelkästään paikallisesti sijoittautuneita pienyrityksiä, jotka eurooppalaisten konsolidointisääntöjen⁽⁶⁾ avulla voivat ylittää suuryritykselle asetetun kynnyksen. Poistamalla kaikki mahdollisuudet näiden yritysten tukemiseen 107 artiklan 3 kohdan c alakohdassa tarkoitetuilla alueilla Euroopan komissio luo uhan, joka kohdistuu niiden suurimmissa vaikeuksissa olevien alueiden työllisyyteen ja taloudelliseen toimintaan, joiden on vaikeaa saada tällainen yritys pysymään alueellaan.

40. muistuttaa lisäksi Euroopan unionissa ja sen ulkopuolella väijyvistä **toimintojen siirtoon** liittyvistä riskeistä, jotka kohdistuvat alueisiin siitä syystä, että suuryritysten tuet on kielletty. Suuryritykset voisivat itse asiassa päättää siirtyä 107 artiklan 3 kohdan c alakohdan soveltamisalaa kuuluvilta alueilta 107 artiklan 3 kohdan a alakohdan soveltamisalaa kuuluville alueille tai Euroopan unioniin kuulumattomiin maihin, jos tukitasoa ja -astetta alennettaisiin.

41. on tyytyväinen Euroopan komission 14. tammikuuta 2013 antamaan ehdotukseen sisältyvään suojalausekkeeseen, jossa edellytetään, että suuryritykset säilyttävät investoinnit ja työpaikat alueella, jolla tukea on annettu, viisi vuotta ja pk-yritysten tapauksessa kolme vuotta.

42. ehdottaa, että lisätään lauseke, jonka mukaan tuet tulee maksaa kokonaisuudessaan takaisin *voimassa olevan rakennerahastojen koskevan yleisasetuksen 57 artiklan mallin mukaisesti*. *Takaisinmaksuvelvoite* olisi voimassa viisi vuotta tuen myöntämisen jälkeen, silloin kun yhteisrahoitusta saavan toimen luonne tai täytäntönnäpönnän edellytykset ovat muuttuneet tai toimenpide hyödyttää aiheettomasti jotakin yritystä tai julkista yhteisöä tai on

⁽⁶⁾ Euroopan komission yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen (800/2008) I liitteen 3 artikla, 6. elokuuta 2008.

tapahtunut muutos, joka johtuu infrastruktuurin omistussuh-teissa tapahtuneista muutoksista tai tuotantotoiminnan lopetta-misesta. Jäsenvaltioiden ja komission on varmistettava, ettei yri-tyksille, joilta tukea peritään tai on peritty takaisin tuotantotoi-minnan siirtämisen vuoksi jäsenvaltion sisällä tai toiseen jäsen-valtioon, myönnetä rakennerrahastoista rahoitusosuutta.

43. kehottaa Euroopan komissiota ottamaan käyttöön meka-nismin, jossa otetaan etukäteen huomioon alueellisten valtion-tukien mahdolliset kielteiset ulkoisvaikutukset, jotka johtavat työpaikkojen merkittävään häviämiseen olemassa olevilla sijain-tipaikoilla EU:ssa. Tämä koskee sekä vertailevaa arviointia, jonka komissio tekee ilmoitusten yhteydessä ja jota sovelletaan nyky-ään vain suuriin investointihankkeisiin (2009/C 223/02, kohta 54), että yleistä ryhmäpoikkeusasetusta.

44. kehottaa Euroopan komissiota **laajentamaan pienten ja keskiuurten yritysten (pk-yritykset) määritelmälle tällä hetkellä asetettuja rajoja**, jotta voidaan säilyttää niitä yrityksiä hyödyttävä alueellisten valtiontukien järjestelmä, jotka ovat täy-sipainoisesti mukana luomassa kasvua ja työllisyyttä kyseisillä alueilla, ja jotta voitaisiin saada aikaan vahva ja hyvin organi-soitu eurooppalainen yrittäjyys, joka on sitoutunut pysymään alueella ja jota ei voida siirtää muualle ja joka on sopivin taho vastaamaan Eurooppa 2020 -strategiassa tavoitteiksi ase-tettuja kilpailukykyä, innovointia ja kansainvälistymistä kos-keviin haasteisiin.

45. pyytää komissiota luomaan Euroopan pk-yritysten kehi-tyksen edistämiseksi pk-yrityksen ja suuryrityksen väliin sijoittu-van **uuden mediaaniyrityksen** (henkilökunnan lukumäärä 250–750 työntekijää ja liikevaihto alle 200 miljoonaa euroa) **luokan**, jollaisen se on jo hyväksynyt elintarviketeollisuutta var-ten. Alueiden komitea kehottaa samoin aloittamaan tarkastelun, joka koskee niistä pienistä ja keskiuurista kasvuyrityksistä pe-räisin olevien **keskikokoisten yritysten** huomioon ottamista, joiden henkilökuntaan kuuluu 250–5 000 työntekijää. Se ehdot-taa näin ollen, että mediaaniyrityksillä ja keskikokoisilla yrityk-sillä on oikeus mukautettuun tukitasoon, joka on suuryritysten tukitasoa suurempi ja pk-yritysten tukitasoa pienempi.

46. huomauttaa, että jotta konsolidointisäännöissä⁽⁷⁾ voi-daan ottaa huomioon aluetta koskeva ratkaiseva seikka alueelli-sia valtiontukia jaettaessa, niitä ei pitäisi soveltaa alueisiin, joilla on oikeus saada tällaisia tukia. Alueiden komitea katsoo, että yrityksiä olisi pidettävä sidosyritysten ja kumppanitahojen ulko-puolella olevina **itsenäisinä yrityksinä**.

47. toteaa, että alueellisiin valtiontukiin oikeutetuille alueille vuosiksi 2014–2020 ehdotetut tukitasot lähenevät nykyään yleisessä ryhmäpoikkeusasetuksessa säädettyjä pk-yritysten

tukitasoja⁽⁸⁾, mikä saattaa mitätöidä alueellisten valtiontukien erityisyyden. Alueiden komitea pyytää sen vuoksi vähintään säi-lyttämään alueellisia valtiontukia koskevien suuntaviivojen mu-kaiset tukitasot (2007–2013) ja on jopa sitä mieltä, että näitä tasoja olisi nostettava talouskriisin aikana.

48. katsoo, että olisi säädettävä tason korottamisesta, jotta edistettäisiin investointien ja työllisyyden tukemista siirtymäalu-eiden muodostamassa uudessa luokassa ottaen huomioon, että ne ovat tilanteessa, jossa talouskasvu on hidasta.

49. toteaa, että alueellisiin valtiontukiin oikeutetuilla alueilla sijaitsevia yrityksiä voidaan auttaa vain hankittavien investoin-tien tai yrityksen toiminnan kasvua vastaavasti syntyvien työ-paikkojen osalta alueiden talouden dynamiikan edistämiseksi. Alueiden komitea ehdottaa, että **toiminnan uudelleen aloitta-minen ja tuotantovälineiden nykyaikaistaminen**, jotka ovat yleisiä kriisiaikoina, tehdään tukikelpoisiksi alueellisia valtiontu-kia koskevissa suuntaviivoissa.

50. vastustaa sääntöjen tiukentamista osoittaakseen niiden alueellisten valtiontukien kannustavan vaikutuksen, joita myön-netään investointihankkeille riippumatta niitä toteuttavan yrityk-sen merkityksestä ja koosta. Alueiden komitea korostaa, että alueellisia valtiontukia koskevien sääntöjen yhteydessä **tuen kannustava vaikutus** riippuu siitä, miten hankalassa tilanteessa ovat avustettavat alueet, joilla investointeja ei voitaisi tehdä il-man tukea.

51. kannattaa komission ehdotusta, jonka mukaan laivanra-kennusektori saa tukikelpoisuuden, koska sen tilanne ei oikeuta enää tukien ulkopuolelle jättämistä, johon oli päädytty aikana, jolloin nykyiset alat kärsivät vakavasta liiakapasiteettiongelmas-ta. Sen sijaan alueiden komitea ei ole tyytyväinen komission ehdotukseen, jonka mukaan terästeollisuus ja synteettisten kui-tujen valmistajille annettavat tuet katsotaan yhteismarkkinoille soveltumattomiksi. Alueiden komitea tähdentää, että niiden ti-lanne ei oikeuta enää tukien ulkopuolelle jättämistä; ulkopuo-lle jättämistä koskevaan ratkaisuun oli päädytty aikana, jolloin edellä mainitut alat kärsivät vakavasta liiakapasiteettiongelmas-ta.

52. suosittaa voimakkaasti ottamaan käyttöön **joustavam-man järjestelmän, jota voidaan nopeasti mukauttaa talou-dellisiin muutoksiin** nykyään joka seitsemäs vuosi toteutetta-van yksinkertaisen tarkistuksen asemesta, joka ei mahdollista selviytymistä odottamattomista kriisitilanteista, jotka voivat olla dramaattisia alueen elinkeinoelämän kannalta. Alueiden ko-mitea ehdottaa esimerkiksi, että **aluetasolla muodostetaan vä-estöreservi**, joka jaetaan uudelleen taloudellisten muutosten perusteella yhteistyössä paikallis- ja seutuviranomaisten kanssa.

⁽⁷⁾ Euroopan komission yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen (800/2008) liite I, 6. elokuuta 2008.

⁽⁸⁾ Euroopan komission yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen (800/2008) 15 artikla, 6. elokuuta 2008.

53. ehdottaa, että alueellisten valtiontukien järjestelmästä tehdään jakson aikana Euroopan unionin tasolla kokonaisarvio, jotta voidaan todeta, että kyseinen järjestelmä ei mahdollista sen väärinkäyttöä eikä aiheuta Euroopan unionin sisäisiä toiminnan siirtoja. Jos näin olisi, voitaisiin harkita hallinnollisia seuraamuksia, esimerkiksi tuen perimistä takaisin.

Bryssel 1. helmikuuta 2013

*Alueiden komitean
puheenjohtaja*
Ramón Luis VALCÁRCEL SISO
